

Maria Jufereva-Skuratovski kõne ALDE fraktsiooni nimel
“COVID-passid või tunnistused: põhiõiguste kaitse ja õiguslikud mõjud”
20. aprill 2021

Austatud esimees, kolleegid,

Peame meeles pidama, et vaksineerimispassid ei ole midagi uut. Oleme neid rahvusvahelisel reisimisel kasutanud juba pikka aega. Nüüd oleme aga jõudnud olukorda, kus pass ei ole enam pelgalt reisimiseks, vaid kaalutakse selle kasutamist ka igapäevateenustele ligipääsemisel. Näiteks Iisraelis kasutavad vaksineeritud inimesed juba rakendust spordisaalidesse, ujulatesse ja kultuuriasutustesse sisenemisel. Konkreetne küsimus COVID-passide kohta puudutab niisuguste passide vastastikust tunnustamist mitte üksnes Euroopa Liidu sees, vaid üle maailma. Teine konkreetne küsimus kerkib üles seoses diskrimineerimisohuga riikide puhul, millel ei ole veel piisavat ligipääsu COVID-vaksineerimisele. Võrduse tagamiseks peame kõiki neid küsimusi silmas pidama.

Sellega jõuame mittediskrimineerimise küsimuseni riiklikele, poolriiklikele ja erasektori teenustele ligipääsemisel inimeste puhul, keda ei saa vaksineerida, kes mitmesugustel põhjustel ei soovi vaksineerimist või keda ei vaksineerita. Võime sattuda päris keerulisse olukorda, kui inimesed, kes vaksineerimisest keelduvad või keda ei saa vaksineerida, nõuavad, et kõik teenused ja vabadused oleksid ka neile tagatud. Samal ajal peame COVID-passide kasutamise rakendamisel tagama isikuandmete kaitse, et niisugused tõendid ei muutuks täiendavaks jälgimismeetmeks.

Eesti kodanikuna usun kindlalt digilahendustesse. Dokumentide elektrooniline allkirjastamine ja internetihääletus on meie ühiskonna tugisambad. Nii ei ole mul mingit kahtlust, et on olemas lahendus, mis aitab meil reisida ja elutähtsatele teenusele ligi pääseda, ühtlasi maandades terviseriske ja kaitstes meie tundlikke andmeid. Ent ma arvan, et inimesi, kes soovivad kasutada paber kandjat, ei tohiks sellisel juhul sundida digitaalseid vahendeid kasutama ja ka see lahendus peaks olema neile kättesaadav.

Euroopa Komisjon on teinud ettepaneku luua roheline digitõend, et hõlbustada ELis kodanike turvalist vaba liikumist COVID-19 pandemia ajal. Roheline digitõend toimiks digitaalse tõendusena, et inimene on COVID-19 vastu vaksineeritud, saanud negatiivse testitulemuse või COVID-19 läbi põdenud. Tõend on tasuta ja ligipääsetav digitaalselt või paberkujul. Sellel on QR-kood ja digiallkiri kaitseks võltsimise eest ning see sisaldab vajalikku põhiteavet.

Peaksime toetama digitaalse vaksineerimistõendi kiiret menetlemist ja kasutuselevõtmist, et „normaalsusse“ naasta. Samamoodi peame siiski tagama, et puuduliku ligipääsu tõttu vaksineerimisele ei rikutaks kodanike põhivabadusi ja inimõigusi.

Meil tuleb pakkuda oma kodanikele tõhus ja läbipaistev digilahendus, mis vastab kõigile vajalikele põhilisi inimõigusi ja vabadusi puudutavatele nõuetele. Samal ajal peavad valitsused jätkama vajalike sammudega COVID-19 viiruse edasise leviku tõkestamiseks.

Täna tähelepanu eest!